

Ра інженерні кадри

Газета видається з лютого 1981 року.

ЩОТИЖНЕВА ГАЗЕТА КОЛЕКТИВУ ВІННИЦЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

№ 39 (411)

П'ятниця, 7 грудня 1990 року.

Виходить раз на тиждень

Ціна 2 коп.

НА ВЕЛИКІЙ ВЧЕНІЙ РАДІ

ПРИЄДНУЄМОСТЬ ДО ПОЗДОРОВЛЕНЬ

Учасники засідань ректорату, а також вченої Ради вже звикли до того, що Борис Іванович Мокін, попри всі проблеми і складності перехідного періоду вузу в університет, власних депутатських турбот, які часто не додають оптимістичного настрою ректору, завжди прагне починати з приємних повідомлень і сюрпризів. На минулій вчентій раді, що відбулася 29-го листопада, «іменинниками» було більше десяти чоловік. Це, насамперед, завідувач кафедри хімії Георгій Антонович Корчинський, якому вручено атестат професора. Вчена рада підтвердила рішення про висунення декана енергетичного факультету Давида Бегларовича Налбандяна на присвоєння почесного звання Заслужений працівник народної освіти УРСР. Затверджено представлення на звання професора — М. П. Байду, М. А. Клименка, а товаришів І. А. Немировського, С. М. Москвіну, С. М. Арапова — до звання доцента.

А ось і студентам нагода радіти — п'ятеро з них, які показують високу успішність і активну участь в науководослідній та громадській роботі, в наступному році одержуватимуть спеціальну стипендію вузу в розмірі 110 карбованців на місяць. Це — студенти з РТФ В. В. Селецький, Ю. Е. Стрижко, М. Я. Федіс, В. М. Вовк та А. С. Носатий.

Поздоровляємо відзначених!

І У НАС КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЯ

Хто уважно читає у нашій газеті дорожні нотатки Б. І. Мокіна «Дев'ять днів у Канаді» звернув увагу на те, як детально він описує досвід використання комп'ютерів у технічному університеті міста Ватерлоо та й взагалі в житті канадців. Наведені приклади свідчать, що нині без цього неможливий науково-технічний прогрес. Комп'ютеризація — головна умова перетворення нашого інституту в технічний університет.

Ось чому одним з перших на цьому засіданні вченої ради було питання про стан матеріально-технічного забезпечення навчального процесу та інтенсифікації використання учбово-лабораторної бази кафедр. Ректор по учбовій роботі Анатолій Степанович Васюра, який доповідав, відзначивши позитивні моменти, зробив наголос саме на нестачу на кафедрах сучасної вимірювальної і обчислювальної техніки. Декан ФВТ доцента О. М. Мельникова, завідувач кафедр професорів О. П. Стахова, М. А.

Філіночка, доцента О. Д. Азарова зобов'язано укомплектувати комп'ютерні класи факультету сучасними персональними комп'ютерами, програмно-сумісними з ЕОМ.

ЗАМАХ НА ... ФІЛОСОФІЮ

Обговорюючи питання про роботу кафедр філософії та політичної економії в підготовці до проведення державних екзаменів із суспільних наук, учасники засідання зіткнулися з несподіваним прецедентом: студенти, що є членами вченої ради, висловили думку не включати філософію в державний екзамен, оскільки викладання цього предмета велося не у відповідності з сучасною ситуацією. До речі, цю думку підтримав і секретар комітету комсомолу інституту Геннадій Сівак. Однак, проглядаючись в цьому і думка, що «технарям» не обов'язково вивчати філософію та політекономію.

Важко сказати, як такий «клозунг» міг бути сприйнятий лідерами студентства, яким не байдуже рівень кваліфікації, загальної культури випускника ВПІ, ясно одне, що дехто з числа студентів прагне якнайліше «проскочити» інститут і, скориставшись нинішньою політичною нестабільністю, закреслити суспільні науки. Але відомо, що це веде до інтелектуальної збідненості, черствості, профанації в дискусіях і полеміці. І хіба не від усиченості загальної культури беруть початок екологічні нещастя, антигуманні і інші вчинки?

Спеціаліст не може плідно працювати, не володіючи законами філософії, економіки. Та й хто видасть диплом про вищу освіту випускнику, який не виконав навчального плану?

Відбулася схвильована розмова на цю тему, і, думається, що ректор переконав своїх молодих опонентів у помилковості їхньої пропозиції.

Затверджено для внесення в екзаменаційні білети 90 питань з філософії і 75 — з політичної економії.

ТУРБОТА ПРО СТУДЕНТІВ

Вчена рада затвердила проект рішення «Про умови праці, побуту і відпочинку студентів». Ось його основні пункти: включити в план будівництва на 1991 рік студентський гуртожиток на 445 місць з поліклінікою; безкоштовно надавати студентам путівки в спортивні оздоровчі табори «Супутник»;

за період проходження виробничої практики зв'язаної з виїздом за межі розташування інституту, виплачувати студентам добоів в розмірі

1 крб. 80 коп. за кожний день, включаючи час перебування в дорозі до місця практики і назад;

створити фонд соціальної допомоги тим студентам, які гостро потребують її, для організації пільгового харчування, поліпшення профілактичного і медичного обслуговування, а також для надання матеріальної допомоги студентським сім'ям, у яких є діти.

Ректорату запропоновано спільно з громадськими організаціями створити Раду ВПІ по студентському побуту, звільнити студентські гуртожитки від різних інститутських підрозділів, що там розміщені. Адміністрація — господарській частині доручено відшукати можливість протягом місяця доукомплектувати гуртожитки необхідними меблями, інвентарем, розробити положення про залучення студентів до ремонту приміщень і розміри оплати праці.

Завідувач кафедрами зобов'язано розробити навчальні плани для здібних студентів за індивідуальним принципом; керівникам лабораторій з проблем вищої школи разом з працівниками бібліотеки доручено розробити конкретну програму комп'ютерної системи пошуку необхідної літератури в інститутській бібліотеці

Затверджено також рішення про розподіл та працевлаштування випускників 1990 року та про хід укладання договорів на випускників 1991 року. Прийнято за основу положення про орендний під'їзд колективів, що виконують НАДКР на базі ВПІ та ряд інших документів.

ЗАТВЕРДЖЕНО МІНІСТЕРСТВОМ

Цейно у видавництвах «Вища школа» у Києві вийшов, затверджений Міністерством вищої і середньої спеціальної освіти УРСР, учбовий посібник «Надлишкові системи зчислення, моделювання, обробка даних і системне проектування в техніці перетворення інформації», яку дуже чекають студенти з спеціальностей «Інформаційно-вимірювальна техніка і АСУ».

В складі авторської групи — працівники нашого інституту В. О. Поджаренко і О. Д. Азаров.

Книжка вийшла тисячним тиражем на 206 сторінках, її вартість 35 коп.

Співробітник кафедри ТАМ В. П. Пурдик і В. К. Дьяков, яких ви бачите на знімку, розробили запобіжний переливний клапан. Із задоволенням дізналися на кафедрі, що ця розробка нині впроваджується у виробництво на Сороському заводі «Гідропровід». Фото Р. Кутькова.

ЗРОСТАННЯ

ІНЖЕНЕРНО-БУДІВЕЛЬНОМУ ФАКУЛЬТЕТУ — 15 РОКІВ.

Цей новий факультет народився буквально на пустому місці. Не було науково-педагогічних кадрів, матеріально-технічної бази. До дії спонукало лише одне — готувати інженерно-будівельників для Подільського регіону.

Перші ентузіасти: проф. М. Ф. Друкований, Л. І. Цветкова, Ю. Е. Гавруцький, В. Д. Борисенко, Н. М. Сторожук, Ю. А. Плєшовиця, В. В. Смоляк, В. М. Волощенко, І. І. Ваганов, В. І. Ільїн, В. Д. Свердлов, І. М. Яковський доклали чимало сил та енергії у становленні і розвитку факультету.

Ось головні етапи цього процесу: у 1976 році організована перша спеціальна кафедра «Промислове і цивільне будівництво», почали діяти перші лабораторії — інженерної геодезії і будівельних матеріалів. Через два роки відкривається кафедра технології будівництва, а в 1980 році — кафедра будівельних конструкцій.

Навчальний корпус кафедр АСУ, гуртожитки 3, 4 і 5, навчальний корпус нашого факультету, три житлових будинки для викладачів і співробітників — все це зведено інженерно-будівельним факультетом.

П'ятнадцять років — строк невеликий, але вінницьких інженерів-будівельників факультету можна зустріти тепер в різних кінцях країни. Підготовлено понад 1600 спеціалістів. Кращі випускники ввійшли в науково-педагогічний колектив факультету. Захистили дисертації випускники В. П. Загребя, В. П. Очеретний, А. В. Войцеховський, Е. А. Вишневецький, С. М. Набойщиков, Л. А. Жарко. Успішно поєднують науку і педагогічну роботу випускники Б. С. Цецерошенко, А. В. Денисов, В. А. Літенко, Ю. А. Рязунов, С. В. Тацюк, Н. Н. Попович, Г. С. Попова.

Незабаром після відкриття факультету знайшли свою дорогу і студенти зарубіжних країн, а нині вже є перший іноземний випускник Фуад Ахмед Хамдан, котрий готовий до захисту кандидатської дисертації. Під керівництвом професора М. Ф. Друкованого успішно захистив дисертацію перший іноземний аспірант Аль Хас-сауні Аднан, ще вісім іноземних громадян-випускників факультету продовжують навчатися в аспірантурі.

Нині колектив факультету почав активну підготовку до переходу інституту в технічний університет. Т. МОСЕЙЧУК, методист інженерно-будівельного факультету.

Інститут — університет

Альфа і омега

Наш вуз зможе вижити при ринковій економіці лише при умові, що ми будемо випускати висококваліфіковані кадри спеціалістів. Ні зміна назви інституту, ні введення нових назв спеціальностей — бакалавра та магістра, нам не допоможуть, якщо ми не змінимо методику навчання. Причина низької якості підготовки спеціалістів криється в тому, що в радянських вузах організація навчання — антипедагогічна, навчальний процес йде з порушенням основного закону пізнавальної діяльності. Ще 400 років тому видатний педагог Ян Амос Коменський писав: «Альфаю і омегою навчання повинно бути відкриття педагогом засобів, при яких ті, хто вчиться — більше вчилися, а ті, хто вчать — менше їх вчили».

Отже, основний закон навчання — самостійна пізнавальна діяльність студентів, бо пізнання може здійснити лише сам той, хто навчається. Цю роботу за нього не може виконати ніхто! Завдання викладача — організувати, згідно законів пізнавальної діяльності, самостійну роботу студентів.

Для того, щоб організувати самонавчання студентів в аудиторії, необхідно: 1) навчити студентів науковим методам пізнання: роботи з поняттям, судженням, як одержувати емпіричні та теоретичні закономірності та їх використовувати для розв'язання конкретних задач; 2) створити умови для морально-психологічного стимулювання потреби самонавчання.

Як же реально можна здійснити вимоги пізнавальної діяльності в нашому вузі?

Навчати кожного студента методами пізнавальної діяльності необхідно на перших курсах з кожної навчальної дисципліни та на заняттях «Введення в спеціальність» протягом дисципліни та на заняттях «Введення в спеціальність» протягом місяця навчати студентів методами наукового пізнання. Лише після того, як всі студенти оволодіють мінімальною кількістю методів пізнавальної діяльності, можна переходити до вивчення конкретного матеріалу.

Для того, щоб створити нормальні умови для самостійної роботи студентів в аудиторії необхідно, щоб кожний студент мав навчальний посібник в 150—180 сторінок, а не бібліоподібний підручник в 500—700 сторінок! Навчальний посібник повинен бути написаний за принципом мінімаксу: міні-

мум теоретичного матеріалу і максимум вправ для самостійної роботи (зразок такого посібника є на кафедрі фізики). Такий посібник дає можливість скласти пакет навчальних прикладних програм для комп'ютера і організувати самонавчання за допомогою комп'ютера. Отже, підготовка мінімаксних навчальних посібників для самостійної роботи з кожного навчального предмету — першочергове завдання вузу, якщо ми хочемо підвищити якість підготовки спеціалістів, організувати самонавчання. Справді, зараз з 600 викладачів вузу написали навчальні посібники — 34, хоч дисциплін, які вивчають студенти — 218! Ці цифри яскраво показують який багатющий резерв інтелектуальних сил в нашому вузі не використовується для підвищення якості підготовки спеціалістів! Наші викладачі більше «читають», а не «пишуть», а тому їх інтелектуальний скарб зразу ж гине, як тільки лектор вийшов за стіни аудиторії. Спитайте студентів: «Яку тему вам лектор викладав на лекції?». І більшість з них відповість не дасть, бо по законах психології інформація, що сприймалась один раз забувається через 2—3 дні повністю!

Щоб викладачі писали мінімаксні посібники необхідно стимулювання їх: асистенту, який написав добрий посібник, присвоювати звання доцента, доценту — звання професора, професору — стимулювати іншими матеріальними і моральними засобами (надавати безкоштовні путівки, рекомендувати в членкорі, підвищувати на посаді та ін.). Аналогічні стимули повинні бути і для викладачів, що готують пакети прикладних навчальних програм для комп'ютерів.

Цю роботу повинна очолити інститутська лабораторія проблем вищої школи. Вона має організувати: науково-дослідну роботу в цьому напрямку, організувати апробацію навчальних посібників і пакетів прикладних навчальних програм, конкурси посібників, психолого-педагогічну підготовку викладачів та авторів, які готують навчальні посібники.

Лише після здійснення цих основних робіт в нашому вузі, через 4—5 років, буде достатня кількість навчальних посібників, і ми зможемо організувати самоосвіту студентів та підготувати високоякісні кадри бакалаврів та магістрів.

В. ЧИЖИК,
доцент.

Цілковитою перемогою першокурсників ВПІ закінчилася зустріч КВВ з командою педагогічного інституту. Перепопнений зал гарнізонного Будинку офіцерів.

де проходили змагання, високо відзначив кмітливість і гумор політехніків. На знімку: група учасників КВВ інституту. Фото С. Лісового.

КУТОК КНИГОЛЮБА

ВИГНАТИ ХАМА З СЕБЕ...

ОСТАННІМИ роками на нас линує потік маловідомої для масового читача літератури (але відомої практично всьому іншому людству). Твори цілого ряду письменників і економістів, філософів та істориків стали виходити окремими виданнями, передрукуються газетами і журналами. Серед цього строкатого потоку мабуть не залишиться непоміченою книга Дейла Карнегі «Як придбати друзів і робити вплив на людей». (Київ, «Наукова думка», 1989).

Цією темою давно цікавиться і наша землячка, викладач Вінницького медінституту Валентина Василівна Жукова. Вона люб'язно погодилася висловити свої думки про книгу Дейла Карнегі на сторінках багатотиражки ВПІ.

Минуло півстоліття з дня написання книги. Вона переказана на десятки мов. І інтерес до неї, судячи з усього, не слабшає. А в нас, після того, як вона була викинута з спецсховища, розпонується майже миттєво, і поки що важко передбачити, коли буде задоволено попит на цю працю американського автора.

То чим викликаний ажіотаж навколо цього твору? Слід думати, не стільки витонченою, дещо іронічною манерою викладу матеріалу, скільки тим, що в ній ґрунтовно, зі знанням справи, розглядається проблема, котра торкається кожного з нас, — проблема оптимізації міжлюдських взаємин.

Читаючи цей по-своєму унікальний твір, мимоволі думаєш, «Як часто у нас високопарні промови про честь і гідність людини, про гуманізм, що все для людини, все в ім'я людини», досить «органічно» уживаються з хамством, нетерпимістю, погано замаскованою заздрістю, затьякими чварами». Причин для цього, звісно, немало. Але одна з них — невміння перевести високі принципи в конкретні, повсякденні справи, незнання «технології» людських взаємин. Тому згадана робота Карнегі (як і інші), що викриває численні тонкі механізми людських взаємовідносин, для всіх час буде корисною.

Поради, які дає автор, декотрим можуть здатися елементарними, навіть банальними. Але не слід забува-

ти, що, по-перше, все (або майже все) геніальне виглядає просто, а по-друге, і це головне, як часто саме елементарні «дрібниці» роблять наше життя або радісним, або нестерпним.

В книзі йде мова про суті про те, що в нас тривалий час називалось «людським фактором».

Вже в першому розділі (з оригінальною назвою «Якщо ви хочете дістати мед, не перекидайте вулик») — і таких образних виразів в книзі багато) йде мова про психологічні тонкощі взаємин, про які слід було б мати уяву керівникам і всім тим, хто працює з людьми. Адже не секрет, що іноді деякі адміністратори прагнуть загнати свого підлеглого в кут, представити його вчинок майже як злочин з тяжкими наслідками. Одне слово, вони намагаються деморалізувати людину, послабити його здібність до самостійного мислення, гадаючи, що таким легше «керувати». Однак, справедливо відзначає Карнегі, подібний рознос приводить до того, що «звинувачуваний» починає викручуватися в пошуках виправдувальних аргументів, бо погодитися з такою «критикою», означає по суті перестати бути самим собою, перетворитися в безгласного робота. «Критика безплідна, бо вона ставить людину в позицію обложеного і штовхає шукати для себе виправдання. Критика небезпечна, бо вона ранила дорожче для людини почуття власної гід-

ності, завдає удару по уяві про особисту значимість, породжує в ній почуття образи і обурення». — пише Карнегі.

Нам, хто здавна вважає критику, самокритику чи не головним фактором розвитку особистості і суспільства, такі міркування можуть здатися дивними. Однак, автор не відмовляється від критики в принципі. Він радить таке: «Звертаючи увагу людей на їхні помилки, робіть це побічно». «Спочатку ведіть мову про свої власні помилки».

Отже мова йде не про відмову від критики взагалі, а про більш оптимальну, людську форму її здійснення. Доречі, у нинішніх політичних баталіях, ми про цей бік загальнолюдської культури нерідко забуваємо.

Доречно сказати, думка про необхідність поважати гідність особи в різних варіантах зустрічається в багатьох інших розділах книги. Так, приміром, у розділі «Вірний спосіб наживати ворогів і як цьому запобігти» автор рекомендує утримуватися від безапеляційних, категоричних висновків навіть тоді, коли ви виявите очевидну помилку. Адже ви у цьому разі завдаєте удар по самолюбству людини, ставите під сумнів його здатність мислити логічно. В результаті, нерідко виникає образа, несвідоме бажання протистояти вашому зауваженню. «На смішки і образи не сприяйте згоді», — відзначає автор.

Важко запобігти спокусі і не згадати про шість способів привернути людей до себе: «Усміхайтесь»; «Пам'ятайте, що для людини звук її імені — найсолідніший, найважливіший звук людської мови»; «Будьте уважним слухачем. Заохочуйте інших розповідати про себе»; «Ведіть розмову в колі інтересів вашого співрозмовника»; «Давайте людям відчувати їх значимість і робіть це щиро».

Слід гадати, що не менш

цікаві і 12(!) способів схилити людей до своєї точки зору. Ось, наприклад, один з них! починаючи дискусію з співрозмовником, не давайте йому можливості з самого початку сказати «ні». Адже йому тоді психологічно легше буде сказати «ні» ще декілька разів. Хай на початку бесіди він змушений говорити «так».

Карнегі дає цікаві поради і для ділового листування, для оптимізації сімейних відносин.

У той же час не можна не сказати й про те, що в ході читання твору мимоволі з'являється почуття легкого скептицизму, настороженості. Поступово починаєш розуміти причину цього. По-перше, приклади, що у великій кількості наводяться в книзі, майже завжди з щасливим кінцем. Але ж усі ми чудово знаємо, що наше життя зіткане не з одних тільки радощів, в ньому є місце і для драм і трагедій. По-друге, книга все ж не вільна від елементів маніпулювання людиною, деякі приклади до неї підходять. Чого варті приміром, такого роду поради: «Якщо ви намірились переконали когось, не допускайте, щоб він здогадався про ваші наміри. Робіть це тонко і майстерно, щоб взагалі ніхто цього не відчув».

І ще одне. Рідко, але ж такі зустрічаються люди, які, мабуть, багато в чому живуть за порадами Карнегі. Вони зручні у спілкуванні, швидко роблять кар'єру. Але, як не парадоксально, ці люди не цікаві, прісні своєю обов'язковістю, «правильністю». Вони нецікаві, як це не дивно, навіть тоді, коли висловлюють цікаві речі.

Однак, цей матеріал хочеться закінчити на мажорній ноті. Книга Дейла Карнегі «Як придбати друзів і впливати на людей» принесла безумовну користь читачу.

В. ЖУКОВА,
викладач
Вінницького
медінституту.

Звернення

ДО ГРОМАДСЬКОСТІ МІСТА

Ми викладачі та співробітники кафедри історії та теорії культури, викладачі та студенти Вінницького політехнічного інституту вважаємо, злочинним проти культури насильницький захват віруючими Будинку органної та камерної музики, внаслідок чого гине унікальний музичний інструмент.

Звертаємося до віруючих з настійним проханням звільнити концертний зал Будинку органної музики для того, що зберегти важливе для нашого міста вогнище культури і духовності, яке об'єднує всіх нас (віруючих і невіруючих).

Вважаємо необхідним скликати позачергову сесію обласної Ради народних депутатів з тим, аби було прийнято розумне компромісне рішення, яке б не руйнувало культурного надбання міста та області і задовольняло б права віруючих.

До початку сесії та на час її роботи пропонуємо закрити Будинок органної і камерної музики, забезпечити його охорону, і належний догляд за станом органу.

Тільки злагода через культуру може стати нашим спасінням від духовного саморуйнування і занепаду.

248 підписів.

Вопиющий глас души

Я не верю в то, что человек, обращенный к Богу всей душой, позабыл бы заповедь: «Не кради, не отбирай чужое!»
Может ли к духовной красоте все пути он заказывать другому?
Объясните, растолкуйте мне, Докажите: так угодно Богу?
«Не убий!» — так

заповедь гласит. И культуру убивать нежное. Ведь ее так трудно воскресить. Ну, а воскрешать придется все же!
Я не верю в то, что человек, обращенный к Богу всей душой, позабыл бы заповедь: «Не кради, не отбирай чужое!»
Д. ПАРФЕНЮК,
працівник бібліотеки.

БІ.МОКІН Дев'ять днів у Канаді

Початок у номерах 33, 34, 35, 36, 38.

Після огляду лабораторій я зустрівся з професором Яворським, політологом за фахом, українцем, який народився уже в Канаді, але розмовляє українською мовою зовсім без акценту, тодішній із львівським акцентом.

В бесіді з ним я вияснив особливості формування викладацького корпусу в університетах Канади.

Нагадую, що в наших вузах існує чотири викладацькі посади: асистент, старший викладач, доцент і професор. В університетах Канади є тільки одна викладацька посада — професор.

Від початку своєї викладацької діяльності до виходу на пенсію кожен професор проходить три фази: початкуючого професора, середнього і повного професора. Але про те, що він початкуючий, середній чи повний знають тільки у відділі кадрів, де лежить його контракт на роботу, та в бухгалтерії, де йому нараховують

зарплату. Знають, звичайно, колеги по департаменту (нагадую, що в канадських університетах департамент приблизно те ж саме, що у нашій вузі кафедра), тому що кожному професорові щорічно треба звітувати на засіданні департаменту про свою роботу для вирішення питання підтвердження або підвищення зарплати. А для всіх студентів і колег кожен викладач є професором без всяких додатків.

Обов'язковою умовою, щоб стати професором в Канаді, є закінчення аспірантури та захист докторської дисертації. Типова кар'єра професора така: одержання ступеня бакалавра наук (4 роки), потім — ступеня магістра наук (2 роки), потім — праця у фірмі чи установі (3—4 роки), потім докторантура (3—4 роки) і робота в якійсь науковій установі чи групі (1—2 роки).

Таким чином, перший свій контракт професор укладає десь у віці 33 років. Контракт цей укладається на конкурсній основі під час

прийому на роботу. Для участі в конкурсі треба мати обов'язково три рекомендації від професорів, яких знають члени конкурсної ради факультету, на який піде працювати претендент після обрання на професорську посаду. Перед цим же конкурсною радою претендент обов'язково читає дві лекції. При позитивному рішенні конкурсної ради адміністрація університету укладає з претендентом річний контракт на посаду професора. Наприкінці року професор звітує і при позитивній оцінці радою факультету його звіту, адміністрація університету знову підписує з ним річний контракт. Якщо в кінці наступного року звіт оцінюється позитивно, то з професором адміністрація укладає контракт на три роки. Після закінчення цього контракту адміністрація або пропонує ще один трирічний контракт (це якщо ще є сумніви в професіоналізмі), або укладає постійний контракт, який дає виходу на пенсію вона вже не може розірвати, на-

віть, якщо професор втратить високі професійні якості.

Але в руках адміністрації залишається такий важкий, як розмір окладу. Якщо професор підвищує свою кваліфікацію, то оклад росте від 32 тисяч доларів на рік за першим контрактом до 80 тисяч доларів через приблизно 20 років роботи професором. Слід зазначити, що особливо талановиті професори виходять на оклад в 80 тисяч доларів і через п'ятнадцять років, а дехто і на пенсію виходить, не переступивши за межами 65 тисяч доларів. Є поодинокі випадки, коли в 50 років одержував професор 80 тисяч доларів, а буває, що й при наблизненні до 65 років (це — вік виходу чоловіків на пенсію в Канаді) оклад знижувався до 60 тисяч доларів на рік.

Щорічний звіт професора обов'язково віддзеркалює три аспекти його діяльності: викладання дисципліни студентам, наукова праця, адміністративна робота.

Основною оцінкою його викладацької діяльності є та, яку йому ставлять студенти. Наукова праця оцінюється кількістю та якістю публікацій, участю в міжнародних конференціях та симпозиумах, та побічно (скільки це залежить від наукового авторитету) сумою грошей, які одержує професор від уряду провінції на фінансування наукових досліджень. (Нагадую, що ці гроші адміністрація універ-

ситету не контролює, професор сам визначає на що їх витратить, але особисто собі із них він має право оплачувати тільки поїздки за кордон на наукові конференції та симпозиуми). Адміністративною роботою в канадських університетах вважається не тільки робота, скажімо, деканом факультету чи заступником декана, але й керівництво магістрантами та докторантами, а також керівництво науковою догальною тематикою по заявках фірм.

Таким чином, щоб мати науковий авторитет канадський професор повинен щорічно мати публікації в солідних наукових виданнях, або виступати з ґрунтовними доповідями на міжнародних конференціях, в той час як радянський професор цитується як науковець не стільки за публікації, скільки за великі обсяги гостематики та велику кількість асистентів. Як бачите, різниця суттєва.

Слід зазначити, що робота по впровадженню в життя наукових розробок у канадського професора та в радянського теж суттєво відрізняється.

Радянський професор, щоб впровадити в життя свою наукову розробку, повинен укласти господарів з підприємством чи установою, створити колектив, який виготує установку, пристрій, чи систему своїми силами, а потім сам же змонтує їх на підприємстві, відрегулює,

включить в роботу. А на підприємстві під час цього впровадження більше заважають, ніж сприяють — всі, від бригадира до директора.

Впровадження в життя наукових розробок канадського професора йде дещо по іншій схемі: спочатку лунає дзвінок із фірми, яким вона сповіщає професора про зацікавленість його розробкою і пропонує укласти контракт на її впровадження на умовах, вигідних для автора. Умови ці такі: фірма сама виготовляє креслення та установку, сама її монтує і відрегулює, а професор дає консультації і підказує, що робити, коли щось десь не стикнується, або процес не виходить на задані параметри.

Більша частина цих консультацій провадиться в офісі професора в університеті — тобто представники фірми їдуть до нього, і лише деякі із консультацій уже в заклюдній стадії роботи провадиться професором безпосередньо на підприємстві. За це фірма платить професорові солідні гроші, інколи більші, ніж основна зарплата.

Слід зазначити, що цю інформацію, особливо по впровадженню, я одержав не тільки із розмови з професором Яворським, а також із розмов з професором Вінницьким та іншими професорами в Гамільтоні та Теронто.

(Далі буде).

За редактора
Л. ШАМІС.